

POSTANOWIENIE

Dnia 18 grudnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska

w sprawie z wniosku H. C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
o prawo do emerytury,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 18 grudnia 2018 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 6 lipca 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. odstępuje od obciążenia H. C. kosztami postępowania przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 6 lipca 2017 r. Sąd Apelacyjny w [...], III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, uwzględnivszy apelację Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w G. od wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 13 grudnia 2016 r., zmienił zaskarżony wyrok i oddalił odwołanie H. C. od decyzji stanowiącej o odmowie ustalenia prawa do emerytury w wieku niższym od ustawowego. Uznał, że ubezpieczony nie przedstawił jednoznacznych, niebudzących wątpliwości dowodów, że prace na stanowiskach elektromontera, operatora świdroustawiacza i kierowcy ciągnika oraz pomocnika elektromontera od dnia 1 maja 1992 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. w Przedsiębiorstwie [...] były wykonywane w warunkach szczególnych.

Skarga kasacyjna ubezpieczonego została oparta na podstawie naruszenia

przepisów postępowania oraz naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 184 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 1270) oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43).

Ubezpieczony wniósł o przyjęcie skargi do rozpoznania twierdząc, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne dotyczące zakwalifikowania stanowiska pracy kierowcy ciągnika pracującego w rolnictwie jako pracy w warunkach szczególnych. Podniósł wątpliwość, czy kwalifikacja taka jest powiązana ściśle z branżą wymienioną w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., czy też wynika ze stopnia szkodliwości pracy. Wskazał, że praca traktorzysty-kierowcy ciągnika rolniczego była zaliczona do pierwszej kategorii w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 r. (Dz.U. Nr 13, poz. 86) w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 r. w sprawie zaliczania pracowników do pierwszej kategorii zatrudnienia (Dz.U. Nr 39, poz. 176). Jego zdaniem, problem prawny stanowi również kwalifikacja – jako pracy w szczególnych warunkach – zatrudnienia polegającego na jednoczesnym wykonywaniu różnych prac jednakowo szkodliwych, objętych różnymi pozycjami wykazu-załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., a także że istnieje potrzeba wykładni art. 184 w związku z art. 32 ust. 1-4 ustawy o emeryturach i rentach jako wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, w kontekście zaliczenia do prac w warunkach szczególnych pracy traktorzystów, operatorów świdroustawiaczy na podstawie poz. 3 działu VIII obejmującego transport i łączność w wykazie A, jako „prac kierowców ciągników, kombajnów lub pojazdów gąsienicowych”. Powołał wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2017 r., II UK 177/16, z dnia 20 kwietnia 2017 r., I UK 154/16 i z dnia 13 lipca 2016 r., I UK 218/15, w których praca w warunkach szczególnych uznawana była za wykonywaną w ścisłym przypisaniu do branży określonej w rozporządzeniu, a także prezentujące pogląd przeciwny wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 marca 2014 r., I UK 337/13, z dnia 26 marca

2014 r., II UK 368/13, z dnia 6 lutego 2014 r., I UK 314/13, z dnia 22 października 2013 r., III UK 144/12. Zaznaczył, że powiązanie wykonywania prac w szczególnych warunkach z branżą odpowiednią do działu gospodarki prowadzi do niezgodnego z art. 32 ust. 1 Konstytucji, tj. zróżnicowania obywateli wobec prawa i nierównego ich traktowania.

W ocenie skarżącego skarga jest oczywiście uzasadniona, „gdyż Sąd wydał zaskarżony wyrok stosując oczywiście niewłaściwe normy prawne i dokonując oczywiście nieprawidłowej wykładni podstaw prawnych, o które ten wyrok oparł” przez uznanie, że kierowca ciągnika – aby spełnić przesłanki art. 184 w związku z art. 32 ust. 1-4 ustawy o emeryturach i rentach – może pracować jedynie w branży transportowej, a nie w rolniczej; zastosował wprost przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. do zatrudnienia ubezpieczonego przed 1 stycznia 1983 r. oraz nie wyjaśnił podstawy prawnej i faktycznej swojego wyroku w sposób wyczerpujący, czym naruszył art. 328 § 2 w związku z art. 391 k.p.c.

Organ rentowy wniosł o oddalenie skargi kasacyjnej, a w razie odmowy przyjęcia jej do rozpoznania o zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c.. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W orzecznictwie Sąd Najwyższego wielokrotnie wskazano na konieczność sformułowania istotnego zagadnienia prawnego, o którym mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., z uwzględnieniem okoliczności mieszczących się w stanie faktycznym sprawy, wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (por. np. postanowienie SN z 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, niepubl.), gdyż ma ono dotyczyć kwestii prawnych budzących rzeczywiście istotne (poważne) wątpliwości „w sprawie”. „Istotność” zagadnienia prawnego konkretyzuje się w tym, że zagadnienie prawne mające znaczenie dla rozwoju prawa i praktyki sądowej występuje w danej sprawie.

Skarżący nie wykazał zaistnienia tej przyczyny, choć na niej oparł wnioski o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej. Analiza uzasadnienia wskazanej przyczyny kasacyjnej prowadzi do oceny, że choć przedstawiona we wniosku kwestia zakwalifikowania stanowiska kierowcy ciągnika pracującego w rolnictwie jako pracy w warunkach szczególnych niewątpliwie była przedmiotem rozbieżności w orzecznictwie, także Sądu Najwyższego, to jej rozstrzygnięcie jako zagadnienia prawnego nie ma znaczenia dla wyniku niniejszej sprawy. Pracę traktorzysty w rolnictwie skarżący wykonywał w okresie bezspornie uznanym za wykazany staż pracy w warunkach szczególnych, sporne natomiast zatrudnienie operatora świdroustawiacza i kierowcy ciągnika poza działem gospodarki obejmującym transport nie wiąże się z zagadnieniami rozstrzyganymi na tle uznania prac w rolnictwie za wykonywane w pierwszej kategorii zatrudnienia lub w szczególnych warunkach (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 243, z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/08, niepubl.).

Mając na względzie także sposób argumentacji, pozostający w kolizji z art. 398¹³ § 2 *in fine* oraz art. 398³ § 3 k.p.c. przez powiązanie zagadnień wykładni przepisów prawa materialnego z nieustalonym w sprawie faktem wykonywania przez skarżącego pracy w szczególnych warunkach, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a o kosztach postępowania postanowił na podstawie art. 102 k.p.c.